Проект

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПОТРЕБИТЕЛСКИЯ КРЕДИТ

(Обн., ДВ, бр. 18 от 5.03.2010 г., в сила от 12.05.2010 г., изм. и доп., бр. 58 от 30.07.2010 г., в сила от 31.08.2010 г.)

§ 1. В чл. 4 ал. 1 се правят следните изменения:

1. В т.1 думите „ по-малък от 400 лева или” и запетаята преди тях се заличават.

2. В т. 2 и 3 думите „ чл.5, 6, 16-18, 25и 33а” се заменят с „ чл. 5, 6, 10, 10а, 11, 16- 18, 25, 32, 33, 33а и § 1от допълнителните разпоредби;”

§ 2. В чл. 10 се правят следните изменения и допълнения:

1. Ал. 1 се изменя както следва:

(1) Договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на информацията се представят с еднакъв шрифт, чийто размер е не по-малък от 12, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора.

2. Създават се ал. 4 и 5:

„(4) Едностранна промяна на общите разходи по кредита за потребителя се допуска, когато са налице едновременно следните условия:

1. в договора за кредит изрично е предвидена възможност за увеличаване и за намаляване на общите разходи по кредита;

2. обстоятелствата, приложими към промяната на общите разходи по кредита са описани в договора, обективно са обосновани и не зависят от волята на кредитора.

(5) Нищожни са всички уговорки, които противоречат на ал. 4 или ги заобикалят.“

§ 3. Създава се чл. 10а:

“Чл.10а. (1) Кредиторът може да събира от потребителя такси и комисионни за допълнителни услуги, свързани с договора.

(2) Кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисионни за действия, одобрение и усвояване на кредит, както и за неговото управление.

(3) Кредиторът не може да събира повече от веднъж такса и/или комисионна за едно и също действие.

(4) Видът, размерът и действието, за което се събират."

§ 4. В чл. 11 се правят следните промени:

1. В ал. 1 се създава т. 9а:

„9а. Методиката за изчисляване на референтния лихвен процент съгласно чл. 33а.“

2. Създава се нова ал. 4 със следното съдържание:

"(4) При договорите за жилищни ипотечни кредити кредиторът е длъжен да предостави на длъжника право на избор дали да сключи договор за кредит, при който при принудително изпълнение банката се удовлетворява изцяло и окончателно до размера на обезпечението или при който при принудително изпълнение кредитополучателят носи отговорността по чл. 133 от Закона за задълженията и договорите.“

§ 5. Създава се чл. 29а:

„Чл. 29а. Член 29 не се прилага за договорите за кредит с общ размер по-малък от 400 лв.”

§ 6. В чл. 32 се създава нова ал. 8:

"(8) Кредиторът няма право на обезщетение или неустойка при предсрочно погасяване на жилищните ипотечни кредити по чл.4, ал.1, т.2, когато кредитът е погасен след изтичане на 1 година от усвояването му. Извън тези случаи кредиторът има право на справедливо и обективно обосновано обезщетение за евентуалните разходи, които са пряко свързани с предсрочното погасяване на кредита, но не повече от 1 на сто върху сумата на предсрочно погасения кредит."

§ 7. В чл. 33 се създава ал. 4:

„(4) В едномесечен срок от обявяване на кредита за предсрочно изискуем, кредиторът предприема действия по принудително изпълнение по реда на глава тридесет и седма от Гражданския процесуалния кодекс”.

§ 8. Чл. 33а се изменя така:

„Чл. 33а. (1) Кредиторът прилага референтния лихвен процент на база пазарен индекс или комбинация от тях и/или индикатори, по определена от него методика.

(2) Методиката по ал. 1 определя в ясна и разбираема форма начина на изчисляване на размера на референтния лихвен процент, включените в него компоненти (индекси и/или индикатори), количествено им изражение, тяхното съотношение, както и факторите и условията, обуславящи промените в референтния лихвен процент.

(3) Методиката по ал. 1 е подробно описана в сключения между страните договор за кредит и не може да бъде променяна едностранно от кредитора за срока на договора.

(4) Кредиторът публикува на интернет страницата си данни за размера на референтните лихвени проценти, които прилага по ал. 1. Когато референтният лихвен процент е приложен на база на определена от него методика, кредиторът публикува използваната от него методика, заедно с цялата информация по ал. 2, въз основа на която е определен конкретният размер на референтния лихвен процент.

§ 9. Чл. 45 ал.1 думите „чл. 10, ал.2 и 3” се заменят с „чл. 10, чл. 10а”.

§ 10. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се т. 5а:

„5а. „Променлив лихвен процент по кредита“ е лихвеният процент, предвиден в клауза на договора за кредит, по силата на която кредиторът и потребителят уговарят, че приложимия към договора за потребителски кредит лихвен процент се формира на база на променлива компонента (референтен лихвен процент) и фиксирана надбавка. Фиксираната надбавка не може да бъде променяна за целия срок на договора за кредит. „

2. Точка 6 се изменя така:

„6. ”Референтен лихвен процент” е лихвеният процент, използван като основа за изчисляване на приложимия към договора за потребителски кредит променлив лихвен процент по кредита. Той представлява пазарно определян индекс LIBOR, EUROBOR, SOFIBOR или комбинация от тях и/или индикатори, публикувани от БНБ и Националния статистически институт."

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 11. В Закона за защита на потребителите (обн., ДВ, бр. 99 от 2005 г.; изм., бр. 30, 51, 53, 59, 105 и 108 от 2006 г., бр. 31, 41, 59 и 64 от 2007 г., бр. 36 и 102 от 2008 г., бр. 23, 42 и 82 от 2009 г., бр. 15, 18 и 97 от 2010 г., бр. 18 от 2011 г., бр. 38 и 56 от 2012 г., бр. 15, 30 от 2013 г.) в чл. 144 ал.1 и 2 се отменят.

§ 12. **В Закона за кредитните институции** (обн., ДВ, бр. 59 от 2006 г.; изм., бр. 105 от 2006 г., бр. 52, 59 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 23, 24, 44, 93 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 101 от 2010 г. и бр. 77 от 2011 г. изм. бр.105 от 2011г., изм. бр.38, 44 от 2012г., изм. бр.52, 70, 109 от 2013г.) се правят следните изменения и допълнения:

1.В чл.60, ал. 2 се изменя така:

„(2) Когато срещу кредитополучателя по договора за жилищен ипотечен кредит е насочено принудително изпълнение, банката се удовлетворява изцяло и окончателно до размера на обезпечението, когато страна по договора за кредит е физическо лице и такава клауза е предвидена в него.“

2. В чл. 67 се създава т.6:

„6. общите условия, които банката прилага, измененията и допълненията в тях.“

§ 13. Разпоредбите на закона не се прилагат за договори, включени в обхвата му, сключени преди датата на влизането му в сила

§ 14. Законът влиза в сила три месеца след обнародването му.

Вносители:

Мотиви
към законопроекта за изменение и допълнение
на Закона за потребителския кредит

Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за потребителския кредит (ЗПК) цели да оптимизира действащата уредба с оглед гарантиране на правата и интересите на потребителите. С предлаганите промени се цели някои от разпоредбите например - касаещи такси и комисионни по договора за кредит, лихвата за забава, предсрочното погасяване на кредита, променливия лихвен процент по кредита и референтния лихвен процент да се отнасят и до ипотечните кредити.

Предлаганите промени са в следните насоки:

1. С предложението се предвижда да бъде разширен обхватът на ЗПК и по отношение **на <u>кредити под 400 лв</u>**. Това се налага, тъй като напоследък зачести практиката на отпускане на „бързи кредити“ до 399лв. при неизгодни и в много случаи неясни условия за кредитополучателите. По отношение на този тип кредити няма да се прилага правото на отказ от кредита, уредено в чл.29, тъй като наличието на това право би обезсмислило и ограничило краткосрочните кредити.

2. **<u>Регулиране на таксите</u>**

Друг идентифициран проблем са редица такси, свързани с отпускане, обслужване и погасяване на кредита (такса за кандидатстване, такса за одобрение, такса за усвояване на кредита, такса за оценка на имота, годишна такса за управление на кредита, такса за разплащателна сметка, такса за предсрочно погасяване и др.) Целта на таксите е да се покрият административните разходи на банката при предоставяне на определена услуга. Със законопроекта се забранява на банките да

събират някои видове такси и комисионни, за които се приема, че са част от дейността на банката по предоставяне на кредита, а именно – такси и комисионни за действия, одобрение и усвояване на кредит, както и за неговото управление. Освен това, кредиторът не може да събира повече от веднъж такса и/или комисионна за едно и също действие. Въвежда се изискване вида, размера и действието, за което се събират таксите и комисионните да се описват ясно и точно в договора за кредит.

3. **Такса за предсрочно погасяване на кредита**

В тази връзка по отношение на ипотечните жилищни кредити се предлага кредиторът да няма право на обезщетение или неустойка при предсрочно погасяване на такъв кредит, когато кредитът е погасен след изтичане на 1 година от усвояването му. Във всички останали случаи кредиторът има право на справедливо и обективно обосновано обезщетение за евентуалните разходи, които са пряко свързани с предсрочното погасяване на кредита, но не повече от 1 на сто върху сумата на предсрочно погасения кредит.

4. **Промяна на определението за „Референтен лихвен процент“, като част от определението за „променлив лихвен процент по кредита“.** Действащото към настоящия момент определение дава възможност кредиторът да изготвя и променя по всяко време методологията, по която се определя референтния лихвен процент. Това прави референтния лихвен процент непрозрачен, като създава възможност за определянето му на база субективни критерии, както и да бъде променян едностранно от кредитора по всяко време за периода на кредита. С предлаганото определение се предвижда референтния лихвен процент да бъде

пазарно определян индекс LIBOR, EUROBOR, SOFIBOR или комбинация от тях и/или индикатори, публикувани от БНБ и Националния статистически институт.

С изменението на чл. 33а ясно се разписват правилата за формиране на референтния лихвен процент, като при сключването на договора за кредит, в него ясно са разписани индексите и индикаторите, включени в референтния лихвен процент (в случаите, когато е повече от един индекс), тяхното съотношение и начин на изчисление, както и всички фактори и условия, обуславящи промени в референтния лихвен процент.

5. Регламентира се **задължение за кредитора да предостави на кредитополучателя право на избор при сключването на жилищен ипотечен кредит**, а именно: дали да сключи договор за кредит, при който при принудително изпълнение банката се удовлетворява изцяло и окончателно до размера на обезпечението или при който при принудително изпълнение кредитополучателят носи отговорността по чл. 133 от Закона за задълженията и договорите, т.е отговаря с цялото си имущество.

С предложените промени се постига по-голяма консистентност с принципите на прозрачност, равнопоставеност, отговорно кредитиране и лоялна конкуренция.

Вносители :